

аналіз логістики дозволяє визначити пропорції логістичної системи та ефективність вартісних характеристик цих пропорцій, визначити управлінську політику. *Системний аналіз* допомагає функціонуванню та підвищенню ефективності логістичної системи підприємства, так як його результатом є нові концепції впровадження технологій і обладнання. Докорінна перебудова, реорганізація та реконструкція веде до суттєвих витрат. У той же час прийняття концепції логістики дає можливість заздалегідь визначити межі розвитку системи і досягти його еволюційним шляхом. Необхідно також враховувати, що системи логістики підприємства різні за структурою, принципами вибору розмірів, функціями, а також стратегією їх функціонування й розвитку.

Власне логістична система підприємства – це еталон, на який повинні орієнтуватися суб'єкти, які прагнуть вижити в конкурентній боротьбі. Їх бажання сформувати «ідеальну», по можливості найбільш досконалу систему, вимагає саме логістичного мислення, наявності її загальної методології. В економіці України логістика тільки формується і приймається за концепцію розвитку фрагментарно. Ми ще не дійшли до відповідного якісного рівня ринкових відносин, коли логістика стає вкрай необхідним напрямом розвитку того чи іншого суб'єкта господарювання. В різних моделях економічних систем (в залежності від ступеня монополізації, умов конкуренції, частки державного сектора) формуються різні об'єктивні передумови (фактори) доцільності (необхідності) і ефективності застосування логістичного підходу як методу організаційно-аналітичної оптимізації виробничо-комерційної діяльності суб'єктів господарювання.

Колодяжна Ірина Вікторівна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнесу,
директор навчально-наукового інституту підприємництва та гостинності,
Донецький національний інституту економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського*

**ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

В сучасних умовах інновації стають ефективним засобом конкурентної боротьби, рушійною силою суб'єктів господарювання, головною умовою соціально-економічного прогресу. Досвід розвинених країн свідчить, що знання, наукоємні технології, активна інноваційна діяльність перетворюються в стратегічний ресурс економічного зростання. Саме тому для України необхідним є перехід на інноваційно-інвестиційну модель розвитку.

Незважаючи на створення певної законодавчої бази, переорієнтація економіки України на інноваційну модель не відбувається. Розроблена

«Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» залишається практично не реалізованою.

Серед причин, які гальмують інноваційну діяльність в Україні, є хронічне недофінансування науки, яка генерує нові наукові знання, що трансформуються в інновації.

Нерозуміння усіма владами незалежної України ролі науки як базису інноваційного розвитку економіки обумовило зменшення наукоємності валового внутрішнього продукту України до 0,7%, тоді як у розвинених країнах цей показник сягає 60–80%. За роки незалежності в Україні чисельність науковців-дослідників скоротилася в 3 рази і становить нині 0,7% зайнятого населення країни (в сусідній Білорусі – 1,3%). Сьогодні фінансування наукової та науково-технічної діяльності в Україні майже у 6 разів менше, ніж це передбачено відповідним законом. У всесвітньому рейтингу конкурентоспроможності за останні роки Україна опинилася поруч із африканськими країнами. Це може здаватися неймовірним, але, за свідченням Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, впродовж останніх 11 років жодну з рекомендацій українських учених стосовно розвитку країни не було прийнято урядом.

Нині харчова промисловість в цілому, та молокопереробна промисловість зокрема мають високі показники росту галузі та перспективи подальшого розвитку ринку. Однак, лише мала частка підприємств активно впроваджує інновації та розуміє значення цього процесу. Більшість підприємств орієнтуються на збереження частки ринку та підтримку продажів на відповідному рівні методами додаткової реклами або незначних модифікацій продукту. А умови сучасного ринку вимагають активного впровадження інновацій у виробництві, застосування новітніх досягнень, використання інноваційних способів ведення бізнесу, використання організаційних, сировинних та технологічних інновацій.

На даний час не було знайдено чіткого обґрунтованого аналізу інноваційного розвитку в харчовій промисловості в розрізі галузей, який би дав можливість виявити певні закономірності та тенденції в економіці й розробити конкретні шляхи стимулювання інноваційних процесів у пріоритетних галузях харчової промисловості країни. Актуальність розв'язання цих проблем пов'язана зі стратегічним значенням харчової промисловості для економічного розвитку та світової інтеграції України на основі конкурентоспроможної якісної продукції та завоювання певної частки світового продовольчого ринку [1, с. 5].

Проведене дослідження показало, що серед регіонів вищою за середню в Україні частка інноваційно-активних підприємств була в Миколаївській, Харківській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Запорізькій, Херсонській, Сумській, Одеській, Львівській і Тернопільській областях.

У 2016 р. на інновації підприємства харчової промисловості витратили 13,8 млн. грн, у т. ч. на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 11,1 млн. грн, на внутрішні та зовнішні науково-дослідні розробки – 2,0 мнд. грн, на придбання інших зовнішніх знань (придбання нових технологій) – 0,1 млн. грн та 0,6 млн. грн – на навчання та підготовку персоналу

для розробки та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інші роботи, пов'язані зі створенням та впровадженням інновацій (інші витрати) (рис. 1).

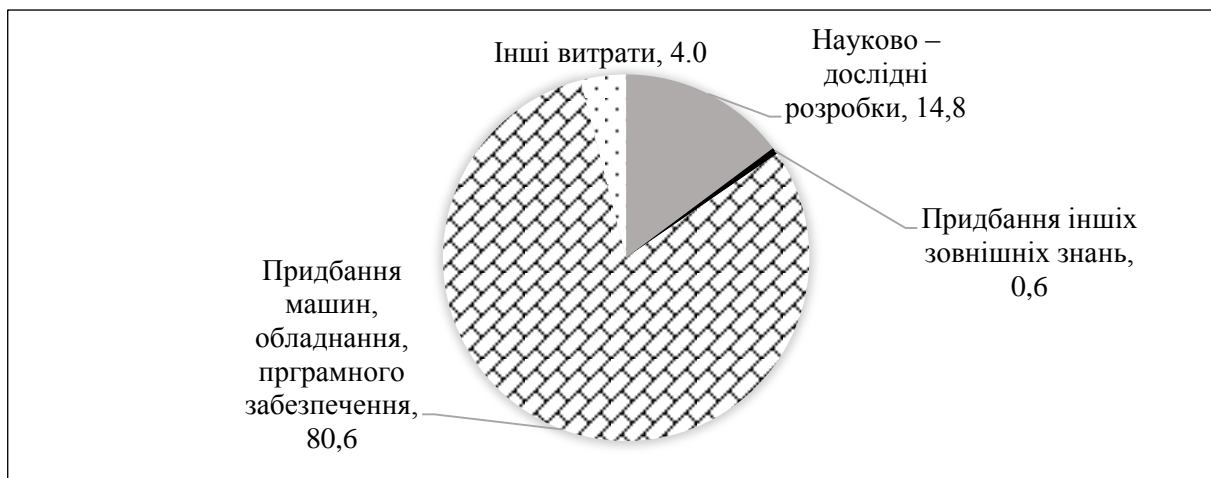

Рис. 1. Розподіл обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності, %

Найбільше коштів витрачено підприємствами м. Києва, Дніпропетровської, Донецької, Харківської та Вінницької областей.

Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 13427,0 млн.грн (або 97,2% загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримало 11 підприємств, місцевих бюджетів – 15, загальний обсяг яких становив 589,8 млн.грн (0,7%); кошти вітчизняних інвесторів отримали 9 підприємств, іноземних – 6, загалом їхній обсяг становив 132,9 млн.грн (1,9%); кредитами скористалося 11 підприємств, обсяг яких становив 113,7 млн.грн. (0,8%) [2, с. 803].

Кількість упроваджених інноваційних технологічних процесів становила 1217, найбільше з яких впровадили підприємства Харківської (17,4%), Сумської (15,2%), Запорізької (9,4%), Дніпропетровської (6,3%) областей та м. Києва (12,5%) [3, с. 202-205].

Таким чином, з викладеного вище матеріалу можна зробити висновки, що інноваційна діяльність є незаперечним фактором успіху та запорукою підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ті підприємці, які нині готові прийняти ризики, які є невід'ємною частиною інноваційної діяльності, отримують значні переваги та грають на випередження подій, а тому часто отримують можливість не лише перемагати в грі, але і встановлювати її правила.

Список використаної літератури:

1. Гудзь О. Є. Роль інновацій щодо забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства О.Є. Гудзь // Вісник ХНТУСГ. Економічні науки. – 2015. – Вип. 161. – С. 3-11.

2. Терещенко В. Л. Стан та забезпечення інноваційної діяльності в Україні / В. Л. Терещенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск 11. – С. 800-805.

3. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією) / Наукова та інноваційна діяльність України: Стат. зб. – К.: Держстат України, 2016. – С. 179–226.

Крючок Сергій Іванович

здобувач кафедри економіки,

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

РОЛЬ НТП ТА ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА

Протягом останнього десятиріччя науково-технічний прогрес в економічних дослідженнях все частіше пов'язується з поняттям інноваційного процесу. Вважаємо, що для визначення сутності науково-технічного прогресу необхідно застосувати наступні методичні підходи.

Результативний. Згідно даного підходу в основу сутності науково-технічного прогресу покладено результати оновлення технології виробництва: збільшення питомої ваги нових видів продукції, нових видів матеріалів, удосконалення форм організації виробництва тощо. Результатом технічного оновлення виробництва є підвищення його техніко-технологічного рівня, ріст продуктивності праці та збільшення обсягів випуску продукції, підвищення її якості. НТП визначається як безперервний процес удосконалення засобів виробництва та виробничого процесу на основі досягнень сучасної науки.

Ресурсний. Згідно нього науково-технічний прогрес являє динамічний комплекс заходів щодо створення, впровадження і поширення нових знань, створення й використання більш досконалих технологічних процесів, форм організації виробництва на основі науки, техніки та передового досвіду. Ресурсний підхід до характеристики НТП базується на матеріально-технічних, трудових, фінансових, інформаційних ресурсах щодо створення і застосування інновацій, які забезпечують підвищення ефективності виробництва.

Розвиток НТП може бути досягнутий з більшою або меншою величиною ресурсів, тобто якщо результативні темпи науково-технічного процесу вище ресурсних, то відбувається інтенсивний шлях розвитку, а якщо навпаки – інтенсивний. Вважаємо, що основним змістом науково-технічного прогресу є процес нагромадження і практичної реалізації нових наукових і технічних знань, цілісна система «наука-техніка-виробництво», яка включає ряд наступних стадій: фундаментальні теоретичні дослідження; прикладні науково-дослідні роботи; дослідно-конструкторські розробки; освоєння технічних нововведень; виробництво нової техніки.

Об'єднуючим елементом у формуванні цілісної системи «наука-техніка-виробництво» є інноваційна діяльність. Інновації виступають важливою ланкою